

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 17. listopada 2007.

Vjernici u svojoj ljubavi moraju biti otvoreni prema svim ljudima

Draga braćo i sestre, jutros vas pozivam na razmišljanje o svetom Euzebiju iz Vercellija, prvom biskupu sjeverne Italije o kojem imamo sigurne podatke. Rodio se u Sardiniji početkom 4. stoljeća, no već u djetinjstvu preselio se sa svojom obitelji u Rim. Kasnije je postavljen za lektora, postavši tako dijelom rimskoga klera, u vrijeme kad je Crkva bila u teškim kušnjama zbog arijevsoga krivovjerja. Veliko poštovanje kojim je bio okružen objašnjava i zašto je 345. godine izabran za biskupa Vercellija. Kao novi biskup odmah je započeo snano evangelizatorsko djelo na području koje je velikim dijelom još uvijek bilo pogansko, posebice u ruralnim predjelima. Nadahnjujući se na svetom Atanaziju - koji je bio napisaoivot svetoga Antuna, začetnika istočnoga monaštva - utemeljio je u Vercelliju svećeničku zajednicu koja je sličila monaškoj. Ta je zajednica kleru sjeverne Italije dala značajan biljeg apostolske svetosti, a iz nje su došli likovi značajnih biskupa, kao što su Limenije i Honorat, nasljednici Euzebijevi, Gaudencije u Novari, Ezuperancije u Tortoni, Eustazije u Aosti, Eulogije u Ivreji, Masimo u Torinu, koji su svi časte kao sveci.

Čvrsto odgojen u nicejskoj vjeri, Euzebije je svim silama branio puno boanstvo Isusa Krista, za kojega Nicejsko vjerovanje kaže da je "istobitan" s Ocem. U tu se svrhu povezao s velikim ocima 4. stoljeća - posebno sa svetim Atanazijem, stjegonošom nicejskoga pravovjerja - protiv filoarijevske politike cara. Caru se jednostavnija arijevska vjera činila politički korisnijom kao carska ideologija. Za njega nije bila vana istina, nego politički oportunitizam: htio je upotrijebiti religiju kao vezu jedinstva carstva. No, ovi su veliki oci ustrajali u obrani istine protiv političke vlasti. Stoga je Euzebije bio osuđen na progonstvo kao i toliki drugi biskupi Istoka i Zapada: poput samoga Atanazija, poput Hilarija iz Poitiersa - o kojem smo govorili prošli put - poput iz Hozija Kordovskoga. U Skitopolu u Palestini, kamo je bio prognan između 355. i 360. godine, Euzebije je napisao prekrasno djelo o svomeivotu. I ondje je utemeljio zajednicu s malenom skupinom svojih

učenika, a vodio je i prepisku sa svojim vjernicima u Pijemontu, što se ponajbolje očituje u drugom od triju Euzebijevih pisama za koja se dri da su autentična. Nakon toga, poslije 360. godine, proganjan je u Kapadociju i u Tebaidu gdje je podnio i teška fizička zlostavljanja. 361. godine, po smrti cara Kostanca II., na carskom prijestolju naslijedio ga je Julijan, nazvan apostata, kojega nije zanimalo kršćanstvo kao religija carstva, nego je htio obnoviti poganstvo. On je priveo kraju progonstvo ovih biskupa te je dopustio i Euzebiju ponovno preuzimanje njegove biskupske stolice.

Godine 362. pozvao ga je Anastazije da sudjeluje na Saboru u Aleksandriji, koji je odlučio da se oprostí arijevim biskupima vrata li se u laički stale. Euzebije je još desetak godina djelovao u biskupskoj slubi, sve do svoje smrti, ostvarujući sa svojim gradom primjeran odnos, pri čemu je nadahnjivao i pastoralno sluenje drugih biskupa sjeverne Italije, o kojima ćemo razmišljati u sljedećim katehezama. Ovamo pripadaju sveti Ambrozije iz Milana i sveti Masimo iz Torina. Odnos između biskupa Vercellija i njegova grada oslikan je ponajprije u svjedočanstvu dvaju pisama. Prvo je svjedočanstvo ono iz već spomenutog pisma što ga je Euzebije uputio iz svoga izbjeglištva u Skitopolu "ljubljenj braći i prezbiterima toliko dragima, kao i svetom narodu čvrstom u vjeri, u Vercelliju, Novari, Ivreji i Tortoni" (Ep. secunda, CCL 9, str. 104). Ovi uvodni izričaji, koji opisuju osjećaje dobroga pastira prema svome stadi, nalaze svoj par na kraju pisma, u osobito toplim očinskim pozdravima svima i svakome od njegovih sinova u Vercelliju, s izrazima koji bujaju privrenošću i ljubavlju. Valja ponajprije primijetiti izričito spomenuti odnos koji povezuje ovoga biskupa sa "svetim narodom" (sanctae plebes) ne samo Vercellija (Vercellae) - prve i, još koju godinu, jedine dijeceze u Pijemontu - nego i Novare (Novaria), Ivreje (Epreidia) i Tortone (Dertona), to jest onih kršćanskih zajednica koje su, unutar iste biskupije, dostigle određenu konzistentnost i autonomiju. Drugi zanimljiv element vidljiv je u oprostaju kojim se zaključuje ovo pismo: Euzebije traí od svojih sinova i svojih kćeri da pozdrave "i one koji su izvan Crkve, a koji su se udostojali gajiti prema nama osjećaje ljubavi: etiam hos, qui foris sunt et nos dignantur diligere". To je očiti znak da odnos ovoga biskupa sa svojim gradom nije bio ograničen na kršćansko stanovništvo, nego se širio i na one koji su mu, izvan Crkve, priznavali na neki način duhovni autoritet i voljeli ga kao uzorna čovjeka.

Drugo svjedočanstvo naročitoga odnosa biskupa Euzebija s njegovim gradom dolazi iz pisma što ga je sveti Ambrozije Milanski napisao Vercelijcima oko 394. godine, više od dvadeset godina nakon Euzebijeve smrti (Ep. extra collectionem 14: Maur. 63). Crkva u Vercelliju prolazila je tada kroz teške trenutke: bila je podijeljena i bez pastira. Ambrozije jasno izjavljuje da se ustručava u tim Vercelijcima prepoznati "nasljednike svetih otaca, koji su podrali Euzebija tek što su ga vidjeli, a da ga nisu ranije niti poznavali, zaboravljajući čak i vlastite sugrađane". U istome pismu milanski biskup potvrđuje na najjasniji način svoje poštovanje prema Euzebiju: "Tako velik čovjek", osobito je naglasio, "u potpunosti je zavrijedio da ga cijela Crkva izabere". Ambrozijevo divljenje prema Euzebiju temeljilo se ponajviše na činjenici da je taj biskup Vercellija vodio svoju dijecezu svjedočanstvom vlastitoga ivota: "Strogoćom posta vodio je svoju Crkvu". Doista i sam je Ambrozije bio privučen - kako to on sam priznaje - monastičkim idealom kontemplacije Boga, što ga je Euzebije provodio slijedeći stope proroka Ilije. Najprije je - navodi Ambrozije - ovaj biskup

Vercellija okupio kler u zajednički ivot (*vita communis*) te ga poučio u "obdravanju monastičkih pravila, premda su ivjeli usred grada". Biskup i njegov kler morali su dijeliti probleme svojih sugrađana i to su činili na vjerodostojan način upravo gajeći istovremeno drugačije građanstvo, ono nebesko (usp. *Heb 13,14*).

Tako su doista izgradili istinsko građanstvo, istinsku međusobnu solidarnost građana Vercellija. Tako je Euzebije, dok je prianjao uz probleme "svetog naroda" Vercellija,ivio posred grada kao monah, otvarajući grad prema Bogu. Ta činjenica, dakle, ničim nije umanjila njegovu primjernu pastoralnu dinamičnost. Čini se, među ostalim, da je on u Vercelliju utemeljio upe kako bi se moglo vršiti redovito i stalno crkveno sluenje, te da je promicao marijanska svetišta koja su trebala posluiti obraćanju poganskoga seljačkoga stanovništva. Zapravo, ova "monaška crta" dala je posebnu dimenziju odnosu toga biskupa s njegovim gradom. Kao što je već bio slučaj i s apostolima, za koje je Isus na svojoj Posljednjoj večeri molio, pastiri i vjernici u Crkvi također su "u svijetu" (*Iv 17,11*), ali nisu "od svijeta." Stoga pastiri - govorio je Euzebije - moraju poticati vjernike da ne dre gradove ovoga svijeta svojim trajnim prebivalištem, nego da trae onaj budući Grad, konačan nebeski Jeruzalem. Ovaj "eshatološki oprez" dozvoljava pastirima i vjernicima da sačuvaju pravu ljestvicu vrijednosti, bez prigibanja pred trenutnim modama i nepravednim zahtjevima trenutačne političke vlasti. Prava ljestvica vrijednosti - čini se da tako govori čitav Euzebijev ivot - ne dolazi od careva prošlosti i sadašnjosti, nego dolazi od Isusa Krista, savršena Čovjeka, jednakoga Ocu u boanstvu, pa ipak čovjeka poput nas. Pozivajući se na tu ljestvicu vrijednosti, Euzebije neumorno "toplo preporučuje" svojim vjernicima da "velikom brigom čuvaju vjeru, da zadre slogu, da budu ustrajni u molitvi" (*Ep. secunda, cit.*).

Dragi prijatelji, i ja vam preporučujem od svega srca ove trajne vrijednosti, dok vas pozdravljam i blagoslivljam istim onim riječima kojima je sveti biskup Euzebije zaključio svoje drugo pismo: "Obraćam se svima vama, moja braćo i svete sestre, sinovi i kćeri, vjernici obaju spolova i svakoga uzrasta, da... prenesete naš pozdrav i onima koji su izvan Crkve, i koji su se udostojali prema nama gajiti osjećaje ljubavi"(*ibid.*).

Apel

Danas se obiljeava Svjetski dan borbe protiv bijede, koji su Ujedinjeni narodi prihvatili pod nazivom Međunarodni dan uklanjanja siromaštva. Koliki narodi još uvijek ive u uvjetima krajnjega siromaštva! Razlike između bogatih i siromašnih postale su još vidljivije i još više uznemirujuće, pa i unutar gospodarski naprednijih drava. Ovo zabrinjavajuće stanje izaziva savjest čovječanstva, jer uvjeti u kojima se nalazi velik broj osoba takvi su da vrijeđaju dostojanstvo ljudskoga bića i, slijedom toga, onemogućavaju istinski i skladan napredak svjetske zajednice. Ohrabrujem, stoga, jačanje napora na uklanjanju uzroka siromaštva i tragičnih posljedica koje odatle proizlaze.

Papin pozdrav hrvatskim hodočasnicima na hrvatskom:

S radošću pozdravljam sve hrvatske hodočasnike, a posebno katedralni zbor iz Varadina te vjernike upe Svetoga Stjepana iz Splita. Neka vas Gospodin obilno blagoslovi i uvijek vas prati svojom pomoću. Budite mu vjerni i zahvalni. Hvaljen Isus i Marija!